

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

TOIDU MÜÜK JA REKLAAM E-KAUBANDUSES

Kui Sa müüd või reklaamid toitu¹ e-kaubanduse (nt. veebipoe, Facebooki, mobiiliäpi jne) kaudu oled Sa vastutav toidu kohta esitatava teabe eest.

Käesolev juhend toob välja peamised nõuded toidualase teabe esitamisel, mis tuleb esitada tarbijale enne ostu sooritamist.

Juhend hõlmab teavet toidualaste väidete kohta, mida tohib ja mida ei tohi esitada. Samuti teisi seadusest tulenevad nõudeid, nagu toidukäitlemisest² teavitamine, toidulisandite teavitamine, toiduohutuse tagamise süsteem, toidu jälgitavus ja tervisele ohtliku toidu turult tagasikutsumine.

Kuigi käesolev juhend keskendub peamiselt nõuetele, mis kohalduvad toidu müügile veebikeskkonnas, siis ei tohi ära unustada, et samad nõuded kehtivad ka toidu müügil ja reklaamil teiste kaugmüügi kanalite, nagu näiteks telefonimüügi või ka kataloogi kaudu.

¹toit, sealhulgas toidulisandid, alkohoolsed ja mittealkohoolsed joogid

² toidu käitlemine on toiduga seotud mis tahes tegevus ükskõik millisel tootmis-, töötlemis- või turustusetapil

Koostaja:

Põllumajandus- ja Toiduamet

Email: pta@pta.agri.ee

Veebileht: <https://pta.agri.ee/>

Sisukord

Toidu kaugmüük	4
Toiduseadus	4
Ettevõtte tegevusest teavitamine ja tegevusluba	5
Teavitatud ja tegevusloaga ettevõtted	6
Toidualase teabe esitamine	7
Müügipakendis toit	7
Müügipakendisse pakendamata toit	8
Erinõuded toidule	9
Kohustusliku toidualase teabe esitamine	9
Väited toidu kohta	10
Toitumis- ja tervisealased väited	10
Toidu reklaam	11
Haigusi ravivad, ennetavad või leevendavad väited	11
Mahetoit	11
Toidulisandite teavitamine	12
Toiduohutuse tagamine	12
Eritemperatuuri vajava toidu ladustamine, transport ja tarbijale kättetoimetamine kaugmüügi korral	13
Jälgitavus	13
Ohtliku toidu tagasikutsumine	14
Tarbijate teavitamine ohtlikust toidust	14
Toidu reklaamimine veebikeskkonnas	14
Tarbijakaitseadusest tulenevad nõuded	Error! Bookmark not defined.

Toidu kaugmüük

Toidu kaugmüük tähendab, et Sina ja Su klient ei ole ostu-müügitehingu teostamise ajal ühes ja samas kohas.

Toidu kaugmüügiks võib kasutada järgmiseid sidevahendeid³:

- veebipoed
- sotsiaalmeedia (nt Facebook)
- ostu-müügi portaalid⁴
- kauba tellimine e-kirja teel
- telefonid
- tekstsõnumid
- kataloogid
- ajalehed, ajakirjad
- reklaamlehed

Toidu kaugmüügil peab Sinu tegevus vastama toiduseaduse nõuetele

³„sidevahendid” on vahendid, mida võib kasutada lepingu sõlmimiseks tarnija ja tarbija vahel, ilma et nad peaksid üheaegselt füüsiliselt kohal viibima.

⁴Ostu-müügi portaalid on e-kaubanduse keskkonnad, kus tooteid ja teenuseid pakuvad kolmandad osapooled, kuid maksmine toimub antud keskkonnas. Nt osta.ee, Ebay, Amazon jne.

Toiduseadus

Toidu kaugmüügil peab Sinu tegevus vastama toiduseaduse nõuetele.

Toiduseaduse peamine eesmärk on tagada, et tarbijatele pakutav toit oleks ohutu. Lisaks nõuab seadus, et toidukäitlejad esitaksid tarbijatele kohustusliku toidualase teabe **enne ostu sooritamist**. Toidualane teave peab olema tõene, vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele ega tohi käitlejat ja tarbijat eksitada. Tarbijale müüdav või muul viisil üleantav toit

peab olema märgistatud viisil, mis tagab toidu kohta vajaliku teabe saamise.

Peamised õigusaktid, mis rakenduvad toidu kaugmüügile ja reklaamile on:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr [178/2002](#), millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded.
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr [852/2004](#), millega sätestatakse toiduhügieeni üldnõuded
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr [853/2004](#), millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr [1169/2011](#), milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr [1924/2006](#), millega sätestatakse nõuded toitumis- ja tervisealaste väidete esitamisel tarbijale pakutava toidu märgistusel, toidu esitlemisel ja toidu reklaamis

Toidualane teave peab olema tõene, vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele ega tohi käitlejat ja tarbijat eksitada

Ettevõtte tegevusest teavitamine ja tegevusluba

Kui Sa tegeled toidu kaugmüügiga, siis pead Sa oma **tegevusest teavitama** Põllumajandus- ja Toiduametit.

Teavitamise kohustus lasub Sul ka siis kui Su ettevõtte tegevuskoht on kodus või üksnes veebis ehk füüsiline tegevuskoht (näiteks pood, ladu vms.) puudub.

Põllumajandus- ja Toiduameti **teavitamine** toidu käitlemisega alustamisest on lihtne.

Kui Sa plaanid aga alustada toitu valmistamisega või loomset päritolu toidu käitlemisega, siis on Sul **tarvis tegevusluba**.

NB! Enne toidukäitlemisest teavitamist pead olema veendunud et Sinu ettevõttel on valmidus toidu käitlemiseks. Näiteks toidu käitlemisruumid ja sisseseade vastavad nõuetele, enesekontrollisüsteemi olemasolu, töötajad omavad toiduhügieenialaseid teadmisi jne.

Tegevusloa taotluseid ja teavitusi saab esitada järgmiselt:

- [Maaeluministeriumi kliendiportaalis](#)
- posti/e-postiga või kohale toimetades ettevõtte asukohajärgsele [PTA piirkondlikule esindusele](#)
- Eesti teabevärvas [eesti.ee](#)
- notari vahendusel

Rohkem teavet ettevõtte [tegevusest teavitamise](#) Põllumajandus- ja Toiduameti kodulehelt.

Teavitatud ja tegevusloaga ettevõtted

Kui Sa oled oma ettevõtte tegevusest juba Põllumajandus- ja Toiduametit teavitanud või omad tegevusluba ning soovid lisaks alustada toidu käitlemist kaugmüügi teel, siis pead Sa sellest teavitama oma ettevõtte asukohajärgset regiooni esindust. Kuidas seda teha? [Vaata siia](#).

Sinu ettevõtte järelevalveametnik võib kontrollida Sinu ettevõttele kuuluvat veebipoodi ja/või sotsiaalmeedia lehte igal ajal.

Toidualase teabe esitamine

Tarbijale tuleb **kohustuslik toidualane teave teha kättesaadavaks enne ostu sooritamist**. See teave peab andma tarbijale võimaluse teha vajaliku valiku toidu kohta enne lõpliku ostu sooritamist.

Müügipakendis toit

Müügipakendis toidu [kaugmüügil on kohustuslik esitada järgmine teave](#):

- toidu nimetus;
- koostisosade loetelu;
- [allergiat või talumatust põhjustavad ained](#), mis esitatakse koostisosade loetelus muudest koostisosadest trükikirjas eristavana;
- teatavate koostisosade või koostisosade gruppide kogus;
- toidu netokogus;
- mis tahes eritingimused säilitamise ja/või kasutamise kohta;
- toidukäitleja (valmistaja või tootja või pakendaja või müüja) või toidu Euroopa Liitu importija nimi või ärinimi ja aadress;
- päritoluriik või lähtekoht (kohustuslik teatud toitudel või juhul, kui selle puudumine võib tarbijat eksitada);
- tarvitamisjuhised, kui ilma selleta oleks toidu asjakohasel viisil tarvitamine keeruline;
- jookide puhul, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, tegelik etanoolisisaldus mahuprotsentides;
- [toitumisalane teave](#).

„Parim enne“ ja „kõlblik kuni“ kuupäevade esitamine enne ostu sooritamist ei ole kohustuslik. Kuid see info koos muu kohustusliku teabega, peab olema tarbijale üleantaval müügipakendil.

Rohkem teavet toidu märgistamise kohta leiad [siit](#).

Toidualane teave peab andma tarbijale võimaluse teha vajaliku valiku toidu kohta enne lõpliku ostu sooritamist

Müügi pakendisse pakendamata toit

Müügi pakendisse pakendamata toidu kaugmüügil on kohati erinevad nõuded.

Toitlustusettevõtted (restoranid, pubid, kohvikud jms), kes pakuvad pakendamata toitu kaugmüügi teel, peavad toidu kohta esitama:

- toidu nimetuse;
- teabe koostisosade kohta, mis võivad põhjustada allergiat või talumatust.

See teave tuleb esitada ka toidu üleandmisel. Mõlemal juhul tuleb teave allergeenide ja talumatust põhjustavate koostisosade kohta anda **kirjalikult**.

Jaekaubandusettevõtted (kauplus, kiosk jms), kes pakuvad pakendamata toitu kaugmüügi teel, peavad toidu kohta esitama:

- toidu nimetuse;
- teave toidu füüsikalise oleku või eritöötuse kohta (nt pulbristatud, suitsutatud, vms.) kui sellise info puudumine võiks ostjat eksitada;
- toidu puhul, mis on enne müüki olnud külmutatud ja mida müüakse sulatatult, peab toidu nimetusele lisama märke „sulatatud“;
- teabe koostisosade kohta, mis võivad põhjustada allergiat või talumatust;
- käitleja nimi, kelle nime all toitu turustatakse;
- päritoluriik

Täispikk nimekiri kohustuslikest andmetest, mis tuleb esitada jaekaubandusettevõtetel, kes pakuvad pakendamata toitu kaugmüügi teel on leitav [siit](#).

Kui toidu nimetuses on selgelt juba viide allergiat või talumatust põhjustavale koostisosale, siis ei ole tarvis uuesti seda infot esitada

Erinõuded toidule

Lisaks eelpool nimetatud kohustuslikule toidualasele teabele tuleb esitada lisaks ka teave, mida sätestavad teatud märgistuse erinõuded. Erinõuded on näiteks: veiselihal, pudelisse villitud veel, šokolaadil, munadel, kalal, toidulisanditel, imikutoidul, puu- ja köögiviljadel, mahladel, meel, moosidel, uuendtoidul, oliiviõlil, mahetoidul, linnulihal, piiritusjookidel, veinil jne.

Rohkema info saamiseks erinõuetest toidule vaata [siia](#)

Kohustusliku toidualase teabe esitamine

Kohustuslik toidualane teave tuleb teha tarbijale kättesaadavaks enne lõpliku ostu sooritamist. See peab olema esitatud toidukäitleja veebipoes, sotsiaalmeedias või muus kaugmüügi vahendis, millelt toitu müüakse. Kui see ei ole võimalik, siis kohustuslikku toidualast teavet võib esitada ka teiste vahendite kaudu, peaasi, et:

- tarbijale on selgelt arusaadav, kuidas kohustuslikku toidualast teavet leida,
- kohustusliku teabe kättesaamine ei tohi tarbijale valmistada lisakulusid (nt kui teavet pakutakse infotelefoni teel, peab olema tarbijale helistamine tasuta).

Kohustuslik toidualane teave peab olema kättesaadav eesti keeles, see peab olema selgelt väljendatud, tõene ega tohi tarbijat eksitada.

Väited toidu kohta

Väidete esitamine toidu kohta on vabatahtlik*.

Näiteid väidetest:

- madala soola sisaldusega
- naturaalne
- mahe

Toidu kohta esitatud väited peavad olema tõesed ega tohi tarbijat eksitada. Sa pead olema võimeline tõestama esitatud väiteid, sealhulgas ka väiteid, mida on esitatud tarbijate tagasisidelehel, blogides ja sotsiaalmeedia lehtedel.

*erand - alla 4 kuu vanustele lastele mõeldud imikutoidul on kohustus välja tuua gluteeni sisaldus või selle puudumine.

Toidu märgistamine, esitlemine ja reklaamimine ei tohi omistada toidule haigusi vältida aitavaid, leevendavaid või ravivaid omadusi

Toitumis- ja tervisealased väited

Kõik toitumis- ja tervisealased väited peavad olema kooskõlas nõuetega. Olemas on lubatud väidete nimekiri ning selgitus, millistele tingimustele peab toit vastama, et määruses esitatud väiteid võiks kasutada.

Lubatud toitumisalased väited ja nende esitamise tingimused on leitavad [siit](#).

Kui Sa soovid oma ettevõttes müüdava toidu kohta esitada tervisealaseid väiteid, pead Sa veenduma, et väide on lubatud.

Lisateavet toitumis- ja tervisealaste väidete esitamise kohta leiad [siit](#)

Toidu reklaam

Toidu märgistamine, esitlemine ja reklaamimine ei tohi:

- eksitada tarbijat toidu iseloomulike tunnuste, omaduste või toime osas;
- reklaamida ei või imikute piimasegusid.

Haigusi ravivad, ennetavad või leevendavad väited

Toidu (sh toidulisandite) kohta ei ole lubatud esitada haigusi ravivaid, ennetavaid ja leevendavaid väiteid. Kui selline väide on esitatud, siis võib konkreetne toit olla hoopis ravim ning sellise toote müüki reguleerib Ravimiseadus. Ravimite üle teostab järelevalvet Ravimiamet.

Ravimiamet

Nooruse 1, 50411 Tartu

Tel: 737 4140

Faks: 737 4142

info@ravimiamet.ee

www.ravimiamet.ee

Mahetoit

Sõnaga «ökoloogiline» või liitsõnaga, mille täiendsõna on «öko», sõnaga «mahe» või liitsõnaga, mille täiendsõna on «mahe» või muul viisil mahepõllumajandusele viitavalt võib märgistada ainult toitu, mis on toodetud ja ettevalmistatud mahepõllumajanduse seaduse nõuete kohaselt.

Mahetoodete sh müügipakendis toodete müügil e-kaubanduses tuleb tegevuskohale taotleda [mahetunnustamine](#).

Toidulisandite teavitamine

Toidulisanditest, mida Eestis esmakordselt turustatakse, tuleb teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit.

Seda, kas toidulisandid on teavitatud, saab kontrollida avalikust andmebaasist, mille leiab [siit](#). Andmebaasis olevatest toidulisanditest ei pea teavitama.

Kui toidulisanditest, mida Sa müüd, ei ole teavitatud, siis pead Sa tegema seda ise. Täpsemat infot toidulisandite ja nende teavitamise kohta leiad [siit](#).

Toiduohutuse tagamine

Toidu kaugmüügil pead Sa järgima samuti üldiseid toiduohutuse nõudeid. Minimaalsed toiduhügieeninõuded peavad olema hallatud enesekontrollisüsteemi abil.

Enesekontrolliplaan, eeltingimuste programmid ja nende haldamine ja rakendamine moodustavad enese-kontrollisüsteemi.

Enesekontrolliplaan peab olema HACCP põhine. HACCP on lühend inglise keelsetest sõnadest – *Hazard Analysis and Critical Control Points* ehk ohtude analüüs ja kriitiliste kontrollpunktide ohje.

Rohkem teavet eeltingimuste programmi ja HACCP kohta leiab [siit](#).

Eritemperatuuri vajava toidu ladustamine, transport ja tarbijale kättetoimetamine kaugmüügi korral

Erilist hoolt tuleb kanda kui müüd eritemperatuuri vajavat (ehk kiiresti riknevat) toitu kaugmüügi teel. Kui kiiresti riknevat toitu pole hoitud ohutul temperatuuril ladustamise, transpordi või tarbijale kätte-toimetamise etapis, siis võivad kahjulikud bakterid hakata tootma toksine, muutes toidu inimesele ohtlikuks.

Sa pead olema veendunud, et Sinu poolt loodud kiiresti rikneva toidu transpordi süsteem tagab toidu ohutuse ning käitlemise nõuete-kohasel temperatuuril.

Sobivad temperatuurivahemikud:

- toitu, mida tuleb hoida tavakülmikus, on soovitatav hoida temperatuuril vahemikus +2 °C ...+6 °C (või kui toote pakendil on märgitud teisiti)
- sooja toitu tuleb hoida sisetemperatuuril +63 °C või kõrgemal;
- sügavkülmutatud toitu tuleb hoida temperatuuril -18 °C kraadi või jahedamas;

Toidu pakendamiseks kasutatavad pakendid peavad olema sobivad toiduga kokkupuuteks. Pakendid ei tohi toitu saastada ning peavad hoidma toidu nõuetekohasel temperatuuril.

Rohkem teavet toidu pakendite kohta leiad [siit](#).

Jälgitavus

Kõikidel toitu käitlevatel ettevõtetel peab olema loodud „üks samm edasi ja üks samm tagasi“ jälgitavuse süsteem. Sa pead olema suuteline identifitseerima kõik toidukäitlemis-ettevõtted, kellelt Sa toitu ostad või kellele Sa toitu müüd.

Jälgitavuse süsteem peab olema dokumenteeritud, ning sisaldama järgmist teavet:

- tarnija nimi ja aadress

- ettevõtte nimi ja aadress, kellele Sina toitu müüd
- tehingu kuupäev
- toote nimetus
- toote kogus
- toote identifitseerimiseks kas parim enne kuupäev või partii number

Ohtliku toidu tagasikutsumine

Kui Sul on põhjust uskuda, et toit, mida Sa müüd või oled müünud on tervisele ohtlik, siis pead Sa alustama selle toidu turult tagasikutsumist ning kindlasti teavitama sellest koheselt Põllumajandus- ja Toiduametit. Rohkem teavet ohtliku toidu turult tagasikutsumise kohta ja tagasikutsumise vormi leiad [siit](#).

Tarbijate teavitamine ohtlikust toidust

Kui Sa oled tarbijatele müünud ohtlikku toitu, pead Sa neid sellest koheselt teavitama ning võimaluse korral toidu tagasi kutsuma.

Jaemüügiettevõtted esitavad tavaliselt sellist teavet müügikohas, kas poeletil või ukssel. Kui aga tarbija on Sinu toote endale soetanud kaugmüügi teel, siis ei näe nad teadet toidu tagasikutsumisest. Selleks oleks vaja esitada teatis tagasikutsumisest selles veebi-keskkonnas, kus tagasikutsumistavat toitu müüakse/ müüdi.

Soovitav on teavitada veebi-keskkonnast kaupa ostnud tarbijaid e-kirja teel. See on võimalik, kui ostu-müügi tehingut tehes tarbija sisestab oma kontaktandmed.

Toidu reklaamimine veebikeskkonnas

Kui Sinu ettevõtte veebileht, sotsiaalmeedia leht või kataloog on kasutusel vaid toidu reklaamimiseks ja ei võimalda otsest ostu sooritamist, siis ei pea Sa esitama toidu kohta kohustuslikku toidualast teavet. Kuid nõuded meditsiinialaste, tervise- ja toidualaste väidete osas on siiski kehtivad ka

toidu reklaamimise korral. Teave, mida Sa toidu kohta annad, ei tohi tarbijat eksitada.

Reklaami üle teostab Eestis järelevalvet Tarbijakaitseamet:

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve amet

Endla 10A, 10122 Tallinn

<https://www.ttja.ee/ariklient/tarbija-teemad/tarbijakaitseenouded-tegevusalale/reklaam>